

Tryggare vård. För din frihet.

Reformförslag i Regionplan och budget för 2027
Liberalerna i Region Uppsala

Innehåll

Borgerlig allians: Tid för en ny riktning för Region Uppsala	3
Thea Andersson: Trygghet och kvalitet ska genomsyra all vård	4
Hälso- och sjukvård med hög tillgänglighet på individens villkor	5
Satsa mer på att stärka vårdkvaliteten	5
Krafttag mot vårdköerna för att minska väntetiderna	7
Trygg vård nära dig – med fast läkarkontakt	8
Psykisk hälsa ska tas på allvar	10
En human beroendevård	12
Jämlik tandvård för bättre hälsa	13
Jämställd vård med hjärta och ansvar	13
Förebyggande, tillgänglig och jämställd vård	14
Reproduktion, graviditet, förlossning och tiden efter	15
En karriär i vården ska löna sig	17
Trygg vård börjar med trygga medarbetare	17
Ett framtidssäkert Akademiska – centrum för vård, forskning och innovation	18
Dagens forskning banar väg för morgondagens hälso- och sjukvård	18
Teknisk utveckling för att rädda liv och personalens tid	20
God kvalitet med ekonomi i balans	21
Stärk intäkterna och sänk kostnaderna	21
Flytta vården närmare medborgarna	23
Hållbar och konkurrenskraftig utveckling	24
Hela regionen ska utvecklas	24
Bättre klimat och miljö	25
Kollektivtrafiken ska vara ett attraktivt alternativ för alla	26
Kultur som inspirerar och utvecklar	28
Beredskap för när det verkligen gäller	29
Så skiljer sig vår budget	30

Borgerlig allians: Tid för en ny riktning för Region Uppsala

Region Uppsala står vid ett avgörande vägskäl.

Under nuvarande vänsterstyre har Region Uppsalas riktning och reformkraft gått förlorad. Regionen hålls tillbaka av ett styre där politisk prestige och ideologiska skygglappar förhindrar ett helhetsgrepp och lyhördhet inför invånarnas behov. Skattepengar läggs på politiska önskeprojekt som varken stärker vården eller förbättrar arbetsmiljön för medarbetare.

Vi företräder en annan väg. Varje skattekrona ska behandlas med respekt, och gå till det den är ämnad för. Kärnuppdragen ska prioriteras. Trygg vård ska levereras i tid. Kollektivtrafiken ska fungera. Regionen ska moderniseras.

För att kapa vårdköerna och göra vården mer tillgänglig krävs mod och kraft att genomföra förändringar. Regionen måste bli effektivare och alla goda krafter måste tas tillvara. Vem som utför vården är underordnat, det avgörande är att den håller högsta kvalitet och finns där när patienten behöver den.

Vi borgerliga förenas i viljan att göra Region Uppsala till Sveriges mest attraktiva och fria län. Med patientens behov i centrum och personalens kompetens som ledstjärna tar vi ansvar för vårdens kvalitet, kollektivtrafikens tillgänglighet och regionens långsiktiga ekonomi.

Tiden är inne för en ny riktning.
Tiden är inne för Borgerlig allians.

Moderater, Kristdemokrater och Liberaler i Region Uppsala

Thea Andersson: Trygghet och kvalitet ska genomsyra all vård

För Liberalerna är målet för Region Uppsala att varje människa ska kunna forma sitt liv i frihet. En förutsättning för den friheten är en tillförlitlig välfärd där trygghet och kvalitet genomsyrar varje möte, från vårdcentralen till kollektivtrafiken.

Tillgänglighet är vår främsta prioritet. Det ska vara enkelt att komma i kontakt med sin vårdcentral och en självklarhet att få hjälp samma dag. Att känna trygghet med vården handlar om att bli sedd och veta att hjälpen finns nära. Men för att nå dit räcker det inte med bankomatpolitik, vi behöver fungerande strukturer bakom kulisserna som stödjer personalen.

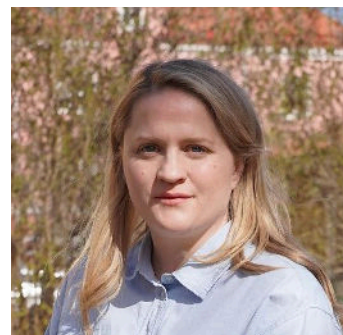
Arbetet med regionens kvalitetsledningssystem har under en längre tid gått i snigelfart. Vi måste nu öka tempot för att skapa den ordning och reda som både patienter och personal förtjänar. Att systematiskt arbeta för att stärka kvaliteten handlar om att skapa de nödvändiga rutinerna som krävs för att vårdpersonalen ska kunna utföra sitt arbete på bästa möjliga sätt. För att en gång för alla få detta system och arbetssätt på plats bör regionen ta in extern kompetens som kan accelerera arbetet och driva det framåt.

Våra medarbetare är regionens absolut viktigaste resurs. En god arbetsmiljö skapas genom tydliga rutiner och en organisation som ger stöd i vardagen. Genom att professionalisera kvalitetsarbetet avlastar vi personalen, höjer patientsäkerheten och skapar en stabil grund för framtidens vård.

Samtidigt måste vardagens pussel gå ihop. Kollektivtrafiken är en förutsättning för att människor ska kunna sköta sina jobb och studier i hela regionen. För att kollektivtrafiken ska vara ett pålitligt val måste den vara tillgänglig och hålla tidtabellen.

Med denna budget tar vi ansvar för att stärka regionens kärnuppdrag. Genom att fokusera på systematiskt kvalitetsarbete, ökad tillgänglighet, både inom vården och kollektivtrafiken, bygger vi ett tryggare Region Uppsala.

Thea Andersson
Regionråd för Liberalerna i Region Uppsala

Hälso- och sjukvård med hög tillgänglighet på individens villkor

All vård ska utgå från individens behov och bedrivas med patientens perspektiv i centrum. Det innebär att patientmötet, tillgången till vård och vårdens resultat ska vara vägledande i hur vården organiseras. Ingen ska behöva vänta orimligt länge på hjälp, och varje patient ska möta en vårdorganisation som ser hela människan oavsett om kontakten sker digitalt, genom ett mobilt team eller på en högspecialiserad klinik.

När vården formas kring patientens behov förbättras resultaten, tryggheten ökar och jämlikheten blir tydligare. Det ska vara lätt att komma in i vården och lätt att komma vidare. Vi vill se fler vårdplatser där behoven är som störst. Det är en investering i människors tid, trygghet och hälsa. Varje timme mindre i väntan är en vinst både för individen och för samhället. Patienter med sköra eller kroniska tillstånd ska kunna få vård hemma genom mobila team eller avancerad hemsjukvård, särskilt i glesbygd.

Tyvärr ser vi idag ett system där patientens egna önskemål ofta ignoreras. Den som aktivt vill söka vård hos en specifik specialist i en annan region hindras ibland av byråkrati, medan den som helst vill vårdas nära sin familj i Uppsala tvingas resa många mil för att regionen misslyckats med sin kapacitetsplanering. Vi vill ta bort det som begränsar patienters makt idag. Vården ska organiseras efter patientens behov och fria val.

Hög tillgänglighet kräver ett starkt husläkarsystem med fast patientansvar, en primärvård som fungerar som första linjens vård och en fungerande vårdgaranti genom hela vårdkedjan, från undersökning till återbesök och rehabilitering. Vårdgarantin ska också ta hänsyn till patienter med särskilda behov, exempelvis kroniker som behöver täta kontroller. Digitala kontaktvägar ska vara inkluderande, användarvänliga och inte lämna någon utanför.

En mångfald av vårdaktörer – offentliga, privata och idéburna – skapar valfrihet, ökar tillgängligheten och driver innovation. När olika aktörer verkar på lika villkor pressas köer tillbaka, nya arbetssätt växer fram och patienter får makt att välja den vård som passar dem bäst. Driftsformen är bara ett medel för att nå målet vilket är en tillgänglig och säker vård för alla. Informationen om vårdgivarnas kvalitet och resultat ska vara tillgänglig och jämförbar.

Vi vill bygga en hälso- och sjukvård där tillgänglighet, kvalitet och patientmakt går hand i hand. Vården ska börja och sluta hos individen, oavsett var hen bor eller hur hen tar kontakt.

Satsa mer på att stärka vårdkvaliteten

1. Skynda på med implementeringen av ett enhetligt kvalitetsledningssystem för att öka patientsäkerheten, minska vårdskador och spara pengar.
2. Återupprätta arbetet mot en nollvision för patientskador och vårdrelaterade infektioner.
3. Förstärk uppföljningen av hygienrutiner för att minska vårdskador.
4. Använd patienternas synpunkter som en självklar del i vårdens kvalitetsarbete.
5. Minska andelen återinläggningar för multisjuka äldre.
6. Öka tillgången till läkare på äldreboenden.
7. Genomför en genomlysning av policy och riktlinjer för hjälpmedelsförskrivning samt andra relaterade styrdokument.

Ordning och reda för patientens säkerhet

Region Uppsala behöver ett gemensamt system i vården som snabbt upptäcker när något går fel, gör det enkelt för medarbetare att lära sig av misstagen och sprida smarta lösningar mellan olika vårdavdelningar. Ett fungerande kvalitetsledningssystem behövs för att säkerställa patientsäkerheten, leva upp till Socialstyrelsens föreskrifter och skapa en effektiv vårdorganisation. Arbetet med att införa systemet har pågått sedan 2020 och att med dagens tidslinje inte ut att bli fullt etablerad och ge effekt först mot slutet av detta decennium 2029-2030. Regionen måste prioritera arbetet med förbättringsledning här och nu.

Återupprätta nollvisionen för vårdskador

Ingen som söker vård i Region Uppsala ska behöva drabbas av skador som hade kunnat undvikas. Varje vårdskada är ett misslyckande som innebär onödigt mänskligt lidande och ett slöseri med vårdens resurser. Liberalerna vill återupprätta arbetet mot en nollvision för vårdskador. Det handlar om att ge personalen rätt förutsättningar att göra rätt från början och att säkerställa att erfarenheter från avvikelser leder till faktiska systemförändringar i hela vårdkedjan.

Lyft patientens röst och stärk Patientnämnden

Patientnämnden utgör en av regionens viktigaste instanser för att värna den enskilda människans integritet och rättigheter i vården, men nämnden är i dag en underskattad resurs. Liberalerna vill att Patientnämnden blir en mer aktör med reellt inflytande över arbetet för att nå en nollvision för vårdskador.

Trygghet och ett gott bemötande är grundpelare i patientsäkerheten. Trots befintliga styrdokument saknar Region Uppsala en tydlig vision för hur vi lyssnar på patienter och anhöriga. Vi vill därför ge Patientnämnden en starkare roll. Alla invånare ska ha enkel tillgång till information om hur synpunkter framförs och tas om hand, och det måste finnas trygga och tydliga vägar att slå larm om missförhållanden utan rädsla för repressalier. Region Uppsala har också ett kvalitetsbokslut som gör anspråk på att sammanfatta regionens hälso- och sjukvård, men vilket är ofullständigt så länge Patientnämndens insikter lämnas utanför. Nämnden ska därför utgöra en hörnsten i arbetet med kvalitetsledningssystemet.

Modern vetenskap ska styra vården

För Liberalerna är det självklart att all vård i Region Uppsala ska bygga på modern vetenskap och beprövad erfarenhet, inte på gamla vanor. Att detta brister i dag blev tydligt när Akademiska sjukhuset under lång tid använde föråldrad teknik vid tonsilloperationer på barn. Trots att nationella riktlinjer rekommenderar ”kall teknik” för att minska blödningsrisk, användes metoden i endast 13 procent av fallen i Uppsala, jämfört med 46 procent i riket. Konsekvensen blev dubbelt så många återinläggningar för blödande barn jämfört med rikssnittet. För att lyckas måste strukturerna för kunskapsstyrning stärkas så att nya medicinska rön når patienten utan dröjsmål.

Bryt trenden med oplanerade återinläggningar för äldre

Äldre är den snabbast växande befolkningsgruppen i länet och andelen invånare som är 80 år eller äldre väntas stiga kraftigt de kommande åren. För äldre och multisjuka är brister i vårdövergångar och oplanerade återinskrivningar särskilt allvarliga, och vid Akademiska sjukhuset har dessa dessvärre ökat. Brister i kontinuiteten innebär inte bara onödigt lidande och ökad risk för komplikationer för den enskilde, utan medför också stora kostnader för regionen. Utveckling behöver vända med färre återinläggningar genom strukturerade vårdövergångar, fler läkare som regelbundet besöker särskilda boenden samt ett långsiktigt arbete för att säkerställa att fler ST-läkare har spetskunskap om äldres behov. Ett bredare medicinskt stöd på äldreboenden och en

stärkt geriatrisk kompetens är de mest effektiva sätten att bryta trenden och skapa trygghet för länets seniorer.

Jämlik tillgång till rätt hjälpmedel

Tillgång till rätt hjälpmedel är en förutsättning för individens frihet och rätten att leva ett självständigt liv. I dag saknas en systematisk uppföljning av förskrivningsmönster i relation till befolkningens behov, det behövs en genomlysning av samtliga styrdokument för hjälpmedel, kompletterat med tydliga indikatorer för behovs- och effektstyrning. Samt när det nu införs ett digitalt högkostnadsskydd för hjälpmedel måste nästa steg vara att säkra valfriheten. Personer med funktionsnedsättning vet själva bäst vilka hjälpmedel som fungerar i deras vardag. Regionens regelverk och förskrivningsprocesser måste därför präglas av tillit till den enskildes behov och förmåga att fatta egna beslut. Genom att öka individens egenmakt stärker vi också kvaliteten i hela vårdkedjan.

Krafttag mot vårdköerna för att minska väntetiderna

8. Öka antalet vårdplatser och resurser inom specialistvården för att kunna möta efterfrågan och minska väntetiderna.
9. Upphandla operationer inom de områden där vi har längst köer.
10. Implementera sjukhusvård i hemmet.
11. Inför ett prehospitalt verksamhetsområde som inkluderar alla delar av team som ska dirigeras till patienten, och utveckla med fler ambulanser.
12. Slussa aktivt patienter med behov av operation för till exempel höftledsartros eller framfall till vårdaktörer med tillgänglig kapacitet, såväl inom som utanför regionen.
13. Säkra konkurrensneutralitet och likvärdiga villkor i primärvården

Vårdköerna är för långa

Alla invånare ska ha tillgång till hälso- och sjukvård av hög kvalitet som ges inom rimlig tid. Under 2025 var dock verkligheten en annan. Vid Akademiska sjukhuset fick närmare 30 procent av patienterna vänta längre än vårdgarantins 90 dagar på ett första besök. Totalt väntade i genomsnitt 11 800 personer varje månad på ett första specialistbesök i regionen, varav cirka 3 500 vid Akademiska sjukhuset och var femte patient vid Lasarettet i Enköping hade väntat längre än vad lagen tillåter.

Situationen för operationer och behandlingar är ännu mer bekymmersam. Vid Akademiska sjukhuset får nästan hälften av patienterna (49,7 procent) inte sin åtgärd i tid. Totalt står drygt 6 000 personer i kö för operation eller behandling i länet. För den enskilde innebär varje dags väntan onödig oro och en risk för försämrad hälsa. Vårdköerna måste kortas genom en ökad produktion, effektivare flöden och ett konsekvent fokus på tillgänglighet i hela vårdkedjan.

Mångfald och valfrihet som verktyg

Liberalerna vill satsa på att upphandla enklare ingrepp för att kapa köerna, särskilt inom områden med långa väntetider såsom öron-näsa-hals, ögon och ortopedi. Genom att använda privata aktörer för rutinkirurgi kan vi använda hela regionens samlade kapacitet mer effektivt. Det är samtidigt viktigt att utbildningsuppdraget följer med, så att blivande ST-läkare får utföra ingrepp även hos privata utförare. Vi vill främja "Elisabethmodellen", där operatörer och ST-läkare följer med patienten, som ett effektivt sätt att korta köerna utan att tappa utbildningskvalitet.

För att säkra en fungerande valfrihet krävs fullständig konkurrensneutralitet mellan regionens egna verksamheter och de privata utförarna. Vi vill se en oberoende utredning av primärvårdens organisation för att uppnå en mer enhetlig styrning, i linje med revisorernas rekommendationer.

När ideologiskt motstånd mot privata vårdgivare hindrar regionen från att använda tillgänglig kapacitet, är det patienterna som får betala priset. Systemet har blivit upp-och-nervänt: valfrihet ska handla om individens makt att själv välja en annan utförare, inte om att regionen tvingar patienter till vård i andra delar av landet för att man misslyckats med att kapa de egna köerna.

Regionalt ansvar för statliga satsningar

Regeringen har tagit initiativ till riktade satsningar för att korta vårdköerna och stärka tillgängligheten i hälso- och sjukvården. Staten gör därmed vad den kan för att stödja regionerna i att möta det ökade vårdbehovet. För att Region Uppsala ska kunna ta tillvara på möjligheterna krävs det att patienter snabbt kan slussas till vårdgivare med ledig kapacitet, både inom regionen och hos externa aktörer. Det innebär att befintliga avtal behöver ses över och utökas, så att fler operationer kan genomföras. Samtidigt måste väntetider följas upp löpande och vårdgarantin säkerställas, särskilt inom de områden där behovet är som störst. Genom ett målmedvetet och handlingskraftigt arbete kan vårdköerna kortas, arbetsmiljön förbättras och invånarna få den vård de har rätt till.

En sammanhållen prehospital vård för snabbare hjälp

Liberalerna vill införa ett prehospitalt verksamhetsområde som inkluderar samtliga delar av de team som dirigeras till patienten. Sjukvårdens larmcentral bör bli navet i det prehospitala arbetet, med ansvar för att prioritera och dirigera olika resurser, såsom ambulans, lättvårdsambulans, liggande sjukresor, mobila psykiatriska team och närvårdsteam. Att samla dessa funktioner under ett gemensamt organisatoriskt tak skapar bättre samordning och ökad kostnadseffektivitet. Liberalerna vill också att 1177 integreras i det prehospitala verksamhetsområdet för att optimera både resursanvändning och vårdkvalitet. Vi vill samtidigt förstärka ambulanssjukvården i Region Uppsala. Ambulansverksamheten har blivit en allt viktigare del av den moderna akutsjukvården, där många medicinska insatser sker redan innan patienten når sjukhuset.

Trygg vård nära dig – med fast läkarkontakt

14. Säkerställ en fast husläkare som följer patienten genom livet för att skapa trygghet och tillit.
15. Stärk husläkares och distriktssköterskors hälsofrämjande och förebyggande uppdrag.
16. Förenkla administrationen och anpassa ersättningsmodeller för att underlätta etableringen av mindre, läkarägda husläkarmottagningar.
17. Säkerställ nära samverkan med kommunerna för att undvika glapp i ansvar och vårdkedjor.
18. Förenkla vårdcentralernas regelverk för att kunna ge mer vård utanför större orter samt tillåt kvälls- och helgöppet.
19. Förstärk kapaciteten inom mobila närvårdsteam och äldrevårdsenheter för att öka tillgängligheten till vård i hemmet, även nattetid.
20. Alla HVB-boende ungdomar ska nås av förebyggande hälsovård.
21. Etablera vårdcentrum i hela regionen med utökat antal närvårdsplatser.
22. Inför mobila onkologiska "Rehab-lotsar" för cancerrehabilitering.
23. Teckna ett Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) för att starta Kraftens hus i Uppsala.

Alla som önskar ska få tillgång till fast husläkare

Genom fast läkarkontakt ökar tryggheten och kontinuiteten för patienterna. Liberalerna vill att regionen arbetar systematiskt för att fler ska få tillgång till en fast, namngiven husläkare. Patienten ska ha rätt att själv välja sin läkare och inte tvingas in i en listning på en vårdcentral. Vi värnar valfriheten, särskilt för äldre och multisjuka. Kommunerna har ett stort ansvar i det förebyggande arbetet, och en nära samverkan med regionen är avgörande för att patienter inte ska falla mellan stolarna. För att öka tillgängligheten vill vi utöka de mobila närvårdsteamerna och äldreomsorgsenheten samt förenkla vårdcentralernas regelverk för att möjliggöra kvälls- och helgöppet.

Möjliggör småskaliga husläkarmottagningar i egen regi

Liberalerna anser att specialister i allmänmedicin bör ges möjlighet att starta och driva egna husläkarmottagningar. Vi föreslår att regionen utreder förutsättningarna för ett småskaligt vårdval som möjliggör för enskilda läkare att driva mottagning i egen regi med ett tydligt uppdrag, strikta kvalitetskrav och en ersättning kopplad till patientansvaret. En sådan modell främjar professionellt oberoende kombinerat med ett tydligt samhällsuppdrag. Genom att ge fler specialister möjlighet att ta ansvar för en egen patientlista ökar kontinuiteten, byråkratin minskar och vården blir mer personlig.

Vårdcentrum utifrån patientens behov

Att etablera vårdcentrum är en central del i omställningen till en effektiv och nära vård, men lokaliseringen och innehållet måste styras av patienternas faktiska behov. Region Uppsala har landat i att utveckla ett vårdcentrum vid Samariterhemmet. För Liberalerna är det avgörande att detta inte blir ett isolerat fastighetsprojekt utan en integrerad del av en större vårdstruktur. Vi kräver en samlad plan för hur detta vårdcentrum ska samverka med primärvården, närvårdsplatserna och kommunens omsorg. Liberalerna vill att inga ytterligare investeringar låses fast innan det bevisats att det valda alternativet ger mest vård för skattepengarna i jämförelse med andra strategiska lägen, såsom Gränby eller Bergsbrunna, som i tidigare behovsanalyser pekats ut som prioriterade tillväxtområden.

Rensa i byråkratin för vårdcentralerna

Primärvården är grunden i hälso- och sjukvården och spelar en avgörande roll för både tillgänglighet, kontinuitet och kvalitet. För att primärvården ska kunna utvecklas, och för att regionen ska nå målet om max 1 100 listade patienter per läkare, krävs en mångfald av aktörer där både stora och små vårdgivare ges förutsättningar att bidra med sin kompetens. I dag riskerar dock det alltmer omfattande och komplicerade regelverket för vårdcentralerna att utestänga mindre aktörer. Detta är olyckligt, eftersom små, ofta personaldrivna vårdcentraler generellt uppvisar en högre nöjdhet hos både patienter och medarbetare. För att främja utveckling och innovation behöver regionen förenkla förfrågningsunderlagen och anpassa kraven så att fler vårdgivare kan etablera sig, växa och utveckla vården.

Hypertoni är en tyst folksjukdom

Enligt regionens egna prognoser är hypertoni (høgt blodtryck) den snabbast växande diagnosen i länet. År 2029 beräknas över 82 000 invånare leva med tillståndet. Obehandlad hypertoni leder ofta till livshotande följsjukdomar som stroke, hjärtinfarkt och njursvikt. Prognoserna innebär en tung och kostsam belastning på Akademiska sjukhusets akutmottagningar och specialistkliniker. Det är i primärvården, genom den fasta husläkaren och distriktssköterskan, som kampen mot hjärt-kärlsjukdomarna ska vinnas. Genom tidig upptäckt och regelbunden uppföljning räddar vi liv och avlastar sjukhusvården.

Stärkt rehabiliteringskedja för cancerpatienter

Glappet i vårdkedjan vid övergången från specialistvård till primärvård innebär stora medicinska och psykosociala risker för cancerpatienter. Trots befintliga ansvarsmodeller saknar primärvården ofta den specialiserade kompetens som krävs för onkologisk rehabilitering. För att minska återinläggningar och säkerställa en aktiv överlämning föreslår Liberalerna inrättandet av rehab-lotsar. Dessa fungerar som en koordinerande länk mellan vårdnivåerna med fokus på att tidigt fånga upp behov av smärtlindring och fatigue-hantering, vilket ökar patienttryggheten och avlastar allmänläkarna.

Sexuell hälsa och reproduktion

Hantering av sexuell hälsa och reproduktion efter cancerbehandling är i dag eftersatt i den kliniska vardagen. Region Uppsala ska tillvarata den världsledande forskning som bedrivs vid Uppsala universitet (Fex-Can) och omsätta den i praktisk rehabilitering. Genom att systematiskt integrera sexologisk kompetens i rehabiliteringsplanerna kan regionen förebygga den psykiska ohälsa och de relationsproblem som ofta följer i spåren av en cancerbehandling.

Psykosocialt stöd genom Kraftens hus

Den medicinska cancervården vid Akademiska sjukhuset behöver kompletteras med lågtröskelverksamhet för psykosocial rehabilitering utanför sjukhusmiljön. Liberalerna föreslår att Region Uppsala, via ett Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP), medfinansierar etableringen av ett Kraftens hus i länet. Syftet är att skapa en icke-klinisk mötesplats för patienter och närstående som erbjuder kamratstöd och aktiviteter som bevisat minskar existentiell ensamhet och underlättar återgång i arbete.

Psykisk hälsa ska tas på allvar

24. Vidareutveckla Barn- och ungdomshälsan till att bli ett tydligare nav för barn och unga med psykisk ohälsa i hela länet.
25. Upphandla utredningar från externa aktörer för att kapa köerna för barn, unga vuxna och vuxna som behöver en NPF-utredning.
26. Inför möjlighet till självinskrivning (patientstyrd inläggning) inom vuxenpsykiatri.
27. Inrätta ett särskilt och prioriterat knappval i 1177 för psykisk ohälsa.
28. Öka patientens delaktighet i sin egen vård.
29. Inför fast vårdkontakt inom psykiatri, både inom förstalinjen och den öppna specialistpsykiatri.
30. Utöka psykiatriambulansens verksamhetstider till dygnet runt och utvidga uppdraget till att inkludera alla åldersgrupper.
31. Genomför riktade och uppsökande insatser specifikt för män i riskzon för suicid.

Tidiga insatser och stärkt samverkan

Psykisk ohälsa är en av de främsta orsakerna till sjukskrivning och de drabbade är ofta bland de mest sårbara. Tidiga insatser och förebyggande arbete är därför avgörande. Det är viktigt att snabbt få sitt första besök när man söker vård för psykisk ohälsa. God samverkan mellan vårdinstanser och god tillgång till vård är nödvändigt för att korta köerna. Liberalerna vill att vård för psykisk ohälsa ska vara tillgänglig i hela länet, med kortare köer och tillgång till psykologer, kuratorer och andra kompetenser inom primärvården. Samlad individuell planering (SIP) ska genomföras för alla patienter som behöver det, med tydliga rutiner och samverkan mellan region, kommuner och andra aktörer. Utveckla digitala SIP-möten så att logistiken underlättas mellan olika aktörer.

Tryggare akutvård och ökat patientinflytande

Vården och bemötandet av patienter med psykisk ohälsa måste förbättras. Akut psykiskt sjuka ska hämtas av psykiatriambulans, och patienter med behov ska kunna skriva in sig själva på psykiatrisk klinik. En fast vårdkontakt inom psykiatri bör finnas för de som önskar det så anhöriga slipper vara sambandscentral. Digitala lösningar och hjälp-till-självhjälps-verktyg ska utvecklas för att förbättra vården.

En tydlig första linje för barn och unga

Trösklarna till vård för barn och ungdomar ska vara låga. Verksamheten Barn- och ungdomshälsan ska utvecklas till att bli ett tydligt nav för unga med lättare till måttliga psykiska besvär i hela länet. För att skapa en obruten vårdkedja krävs en säkrad samverkan med elevhälsa, socialtjänst och andra vårdgivare. Målet är att barn och familjer snabbt ska få stöd utan att behöva navigera mellan olika myndigheter.

Kortare köer för NPF-utredningar och värnad valfrihet

Väntetiderna för utredning och behandling av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) är i dag oacceptabelt långa. Liberalerna föreslår att utredningar upphandlas från externa aktörer för att kapa köerna och förhindra att unga hamnar i isolering eller missbruk. Vi motsätter oss begränsningar av valfriheten inom ungdomsmottagningar. En mångfald av utförare inom ramen för LOV driver både kvalitet och tillgänglighet. Genom att värna rätten att välja vårdgivare säkerställer vi att vården utformas utifrån patientens behov, inte ideologiska låsningar.

Säkrad psykiatrisk vårdkapacitet och renodlad finansiering

Psykiatri i Region Uppsala är underdimensionerad. Trots en växande befolkning har antalet vårdplatser minskat under de senaste 15 åren. Samtidigt är andelen patienter som vårdas med tvång enligt LPT betydligt högre i Uppsala än i övriga landet. Detta är ett tecken på att systemet för frivillig vård och tidig upptäckt inte fungerar tillräckligt effektivt. Situationen förvärras av att allmänpsykiatriska platser tas i anspråk för rättspsykiatrisk vård. Liberalerna tycker att det är viktigt att det finns ett separat, årligen reglerat anslag för rättspsykiatrisk vård för att skydda den allmänna psykiatri från ytterligare neddragningar och säkra invånarnas tillgång till vårdplatser.

Psykiatriambulans för alla åldrar, dygnet runt

Psykiatriambulansen är en avgörande resurs som ger snabb hjälp och avlastar både polisen och den vanliga ambulanssjukvården. Trots goda resultat är verksamheten fortfarande begränsad då den är enbart tillgänglig för personer över 18 år och endast i drift mellan klockan 15 och 23. Det finns ett tydligt behov av att både utvärdera den inledande fasen och utöka uppdraget. Psykisk ohälsa uppstår inte enbart under kontorstid. För att möta behoven bättre bör psykiatriambulansen på sikt bli tillgänglig dygnet runt. Vi vill även att tjänsten görs tillgänglig för barn och unga, vars behov av akut psykiatrisk expertis måste tas på lika stort allvar som vuxnas. En utbyggd psykiatriambulans minskar trycket på psykakuten och säkerställer att mötet med människan i kris blir vårdande snarare än repressivt.

Riktad suicidprevention för män

Självmod är den vanligaste dödsorsaken för män i åldern 20-44 år. Denna grupp söker ofta vård för sent, vilket kräver en proaktiv och uppsökande strategi. Liberalerna vill införa tilläggsdirektiv till regionens suicidpreventiva strategi med fokus på riktade insatser för män i riskzon. Detta inkluderar uppsökande verksamhet och ett närmare samarbete med arbetsgivare för att identifiera signaler på ohälsa i ett tidigt skede och erbjuda relevanta vägar till stöd.

Tydligare väg till hjälp via 1177

För att sänka trösklarna till vården vill Liberalerna inrätta ett särskilt spår för psykisk ohälsa inom 1177. Genom ett dedikerat knappval ska patienter och anhöriga få direktkontakt med personal som har psykiatrisk kompetens för rådgivning, samtalsstöd och direktbokning till rätt vårdnivå. Ett specialiserat spår säkerställer att den sökande möts av rätt expertis direkt, vilket ökar tryggheten och minskar risken för att patienter hamnar fel i vårdkedjan.

En human beroendevård

32. Identifiera en central lokal för sprutbytet och vårdcentralen för hemlösa i Uppsala.
33. Förbereda informationskampanj om receptfritt naloxon på apotek för att minska narkotikarelaterade dödsfall och lidande.
34. Utbilda personal för ett bättre bemötande av hemlösa och brukare.
35. Individer ska inte nekas hjälp för att de har missbruksproblematik.
36. Utveckla mottagningen för Läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende (LARO) så att den blir en del av den nära vården.
37. Erbjud stöd till anhöriga till personer med missbruk.

Långsiktighet och närvaro för de mest utsatta

Liberalerna anser att missbruk ska mötas med vård, inte straff. Vården ska bära huvudansvaret med fokus på skademinimering och individens väg ur missbruket. Trots att en mobil mottagning nu finns i drift kvarstår behovet av en permanent, centralt belägen lokal för sprututbytet och vårdcentralen för hemlösa i Uppsala. Region Uppsala ska, i samverkan med Uppsala kommun, fastställa en konkret tidsplan för en permanent lågtröskelmottagning. Varje utebliven infektion och akutvårdsinsats innebär en vinst för såväl individen som för regionens resurser.

Skademinimering och professionellt bemötande

Missbrukare möts ofta av stigmatisering, vilket försvårar kontakten med vården. Liberalerna vill se en systematisk kompetensutveckling för personal inom vård, socialtjänst och blåljusmyndigheter för att säkerställa ett respektfullt bemötande. Vi vill öka tillgången till sprututbyte och livräddande överdosmedicin. Inför 2027 vill vi förbereda en informationskampanj om receptfritt naloxon på apotek för att minska dödligheten. För att ytterligare stärka skademinimeringen och öka säkerheten för brukarna är det positivt att Liberalernas initiativ om att Region Uppsala ska delta i en nationell försöksverksamhet med brukarrum har vunnit gehör i fullmäktige.

Behandling utan dröjsmål

Samarbetet mellan regionen och kommunerna måste fungera sömlöst för att förhindra att individer faller mellan stolarna. Motivation att söka hjälp är en färskvara och snabba insatser är avgörande för ett lyckat resultat. Den läkemedelsassisterade behandlingen vid opioidberoende (LARO) har visat goda resultat men dras med långa köer. Liberalerna vill utveckla LARO-mottagningarna som en integrerad del av den nära vården och utöka antalet platser. Målet är att ingen ska nekas hjälp eller tvingas vänta på behandling på grund av sin missbruksproblematik.

Ett värdigt stöd till anhöriga

Att vara närstående till en person i missbruk innebär en enorm psykisk belastning och ständig oro. Anhöriga utgör ofta en osynlig ryggrad i stödsystemet, men riskerar att själva drabbas av ohälsa. Region Uppsala ska erbjuda ett strukturerat stöd till anhöriga, inklusive samtalsstöd och vägledning. Genom att stötta de närstående stärker vi inte bara individen, utan skapar också bättre förutsättningar för brukarens rehabilitering.

Jämlik tandvård för bättre hälsa

38. Bolagisera Folktandvården för att säkerställa långsiktig tillgänglighet, kvalitet och konkurrenskraftig prissättning inom tandvården.
39. Fortsätt de riktade och förebyggande insatserna, särskilt där tandhälsan är som sämst.
40. Fler ska informeras om abonnemangstandvård och en informationskampanj ska genomföras riktad mot dem som ännu inte har friskvårdsavtal.

Förebyggande insatser för hela kroppen

En god tandhälsa är viktig för hela kroppens hälsa. För Liberalerna är det av stor vikt att säkerställa en högkvalitativ och jämlik tandvård i hela Region Uppsala, med särskilt fokus på utsatta grupper såsom barn, unga och äldre. Dålig munhälsa kan öka risken för hjärt- och kärlsjukdomar. Tandvården bör inrikta sig på förebyggande åtgärder och tidig upptäckt. Barntandvården ska vara kostnadsfri, med särskilda insatser riktade mot socioekonomiskt utsatta områden.

Möta den demografiska utmaningen

I takt med att patientströmmarna bland unga förändras till följd av ändrade åldersgränser för avgiftsfri tandvård, ser vi ett kraftigt växande behov bland våra äldre invånare. Gruppen 80 år och äldre ökar snabbt i länet vilket ställer nya krav på organisationen. Äldre patienter har ofta komplexa vårdbehov som kräver mer tid, särskild kompetens och ett nära samarbete mellan tandvården, primärvården och den kommunala omsorgen. Region Uppsala ska säkerställa att tandvården är rustad för att möta denna utmaning, både på klinikerna och genom en förstärkt uppsökande verksamhet.

Bolagisering för ökad konkurrenskraft och bättre arbetsmiljö

Folktandvården i Region Uppsala behöver strukturella reformer. Verksamheten har regionens högsta sjukfrånvaro vilket undergräver både tillgängligheten och ekonomin. Förvaltningsmodellen fungerar inte för en verksamhet som verkar på en konkurrensutsatt marknad. Liberalerna vill bolagisera Folktandvården för att skapa kortare beslutsvägar, öka det operativa ansvaret och förbättra förmågan att attrahera och behålla rätt kompetens. Genom att ge verksamheten en modern och flexibel organisationsform säkrar vi en konkurrenskraftig tandvård med patienten i centrum.

Utveckla abonnemangstandvården

För att skapa ekonomisk trygghet för den enskilde och främja regelbundna tandvårdsbesök ska abonnemangstandvården, så kallad frisktandvård, utvecklas. Vi vill genomföra en riktad informationskampanj för att fler invånare ska upptäcka fördelarna med ett friskvårdsavtal. Det skyddar patienten mot oförutsedda kostnader och ger tandvården bättre förutsättningar att arbeta systematiskt med förebyggande munhälsa.

Jämställd vård med hjärta och ansvar

Liberalerna arbetar för en mer jämställd vård och varje individs frihet och möjlighet att förverkliga sina drömmar. Ett jämställt samhälle kräver att alla människor har samma frihet, ansvar och makt. För oss är det självklart att alla ska ha lika rättigheter oavsett kön, könsidentitet eller sexuell läggning. God hälsa grunden för denna frihet och därför är hög tillgänglighet till vård av hög kvalitet och ett starkt fokus på förebyggande arbete centralt.

I dag missgynnas kvinnor, särskilt äldre, samt för transpersoner och icke-binära hälsa av strukturella skillnader i diagnostik och behandling. Det beror på att vården fortfarande bygger på

kunskap om män, trots att både kroppen och livsvillkoren kan se olika ut. Ett tydligt jämställdhetsperspektiv måste därför genomsyra resursfördelning, forskning och kvalitetsuppföljning, där statistik redovisas så att kön, könsidentitet och andra relevanta bakgrundsfaktorer synliggörs när det är möjligt och relevant.

Liberalerna vill säkerställa en jämlik vård där varje individ får stöd utifrån sina behov, oavsett kön, könsidentitet eller ålder. Genom att bekämpa ojämställda villkor förbättrar vi inte bara hälsan för dem som drabbas, utan stärker också hela samhället.

Förebyggande, tillgänglig och jämställd vård

41. Ge barnmorskemottagningar uppdraget att vara det centrala navet för kvinnohälsa genom hela livet, från preventivmedel till klimakterievård.
42. Inför ett obligatoriskt kunskapslyft för chefer och medarbetare om hormonförändringar och klimakteriet för att sänka sjukskrivningstalen.
43. Utred och inför mammografiscreening för kvinnor över 74 år.
44. Instifta ett jämställdhetspris som lyfter fram verksamheter som framgångsrikt främjar jämställd vård och tandvård.
45. Säkra rutiner för att transpersoner bemöts med rätt namn och pronomen i alla vårdkontakter och journalsystem.

Regionen som förebild för kvinnors arbetsmiljö

Som länets största arbetsgivare, där cirka 75 procent av medarbetarna är kvinnor, har Region Uppsala ett unikt ansvar att leda jämställdhetsarbetet. Årsredovisningen för 2025 visar en alarmerande skillnad i hälsa där den kvinnliga sjukfrånvaron på 7,96 procent är mer än dubbelt så hög som den manliga på 3,94 procent. För Liberalerna är det uppenbart att regionens kvinnodominerade yrkesgrupper bär välfärden på sina axlar till priset av sin egen hälsa. Det finns en tydlig koppling mellan hormonella förändringar och den stressrelaterade ohälsa som ofta drabbar kvinnor i åldern 40 till 60 år. Vi föreslår därför ett obligatoriskt kunskapslyft om kvinnors biologi för både chefer och medarbetare. Genom att integrera denna kunskap i det strategiska arbetsmiljöarbetet och erbjuda rådgivning på arbetstid kan vi aktivt förebygga ohälsa och stärka regionens attraktionskraft.

En obruten vårdkedja genom hela livet

Region Uppsala ska vara en nationell föregångare inom kvinnohälsa. Trots att vi har ledande forskare i länet används inte de nationella metoder för klimakterievård som tagits fram av Socialstyrelsen och SKR fullt ut. Liberalerna vill påskynda implementeringen av evidensbaserad klimakterievård vid samtliga barnmorskemottagningar. Det handlar om att säkerställa en trygg och obruten vårdkedja, oavsett om kvinnan möter regionen som medarbetare eller som patient. Vi vill även utreda och införa mammografiscreening för kvinnor över 74 år, då risken för bröstcancer är fortsatt hög även högre upp i åldrarna.

Sänkt tröskel för menshälsa och jämställdhet

Liberalernas initiativ har lett till att Region Uppsala numera erbjuder kostnadsfria mensskydd vid länets ungdomsmottagningar. Det är ett viktigt framsteg, men för att nå alla unga kvinnor krävs en bredare ansats. För flickor och unga kvinnor som lever i miljöer med stark social kontroll eller hedersnormer kan ett besök på en ungdomsmottagning vara förknippat med betydande stigma. Vårdcentralen utgör däremot en neutral medicinsk miljö som besöks för en mängd olika ärenden. För att säkerställa att mens aldrig blir ett hinder för utbildning eller socialt liv vill Liberalerna utöka satsningen till att även omfatta vårdcentraler. Genom att inkludera primärvården och samverka med Barnombudet skapar vi en trygg helhetslösning som tar hänsyn till ungas integritet.

Goda initiativ för jämställdhet måste synliggöras

Goda initiativ för en jämställdhet måste synliggöras och belönas. Liberalerna vill instifta ett jämställdhetspris som lyfter fram verksamheter och medarbetare som driver vården mot större jämlikhet och sporrar fler att följa deras exempel. På så vis kan vi uppmärksamma och sprida värdefull kunskap i arbetet för medarbetare.

Rätten till sin egen identitet i vården

Varje människa har rätt att bli sedd och respekterad för den hen är. För Liberalerna är rätten till sin egen könsidentitet en grundläggande frihetsfråga. Alla, inklusive transpersoner och icke-binära, har rätt till en trygg vård utan ifrågasättande eller krånglig byråkrati. Vi vill se tydliga rutiner som säkerställer att patienter registreras och bemöts med rätt namn och pronomen i alla led, från kallelser till journalsystem. Genom ökad förståelse och ett stärkt bemötande kan vi undanröja de hinder som i dag gör att vissa patientgrupper drar sig för att söka vård.

En jämlik vård fri från diskriminering

Diskriminering och fördomar har ingen plats i Region Uppsala. Det är oacceptabelt att patienters bakgrund riskerar att påverka den medicinska bedömningen eller bemötandet. Studier visar att utrikesfödda kvinnor, särskilt de med osäker uppehållsstatus eller ursprung i låginkomstländer, löper en högre risk för allvarliga komplikationer vid graviditet och förlossning jämfört med svenskfödda kvinnor. Detta är ett allvarligt avsteg från principen om vård efter behov. Liberalerna vill intensifiera arbetet mot rasism, sexism och alla andra former av diskriminering inom hela den regionala verksamheten. Varje människa oavsett om hen är medarbetare, patient eller resenär ska kunna lita på att bli bemött med respekt och professionalism.

Reproduktion, graviditet, förlossning och tiden efter

46. Prioritera renovering av befintliga förlossningssalar på Akademiska sjukhuset för att skapa en lugn och hemlik miljö för födande.
47. Upphäv beslutet om en barnmorskeledd förlossningsenhet och regionfinansierade hemförlossningar.
48. Återställ reglementet så att ansvaret för all förlossningsvård uteslutande ligger under Sjukhusstyrelsen, i syfte att säkra en sammanhållen vårddedja.
49. Öka tryggheten med en kontinuitetsmodell där samma barnmorska följer kvinnan genom graviditet, förlossning och eftervård.
50. Höj och individanpassa åldersgränsen för regionfinansierade IVF-försök.
51. Likställ sekundär ofrivillig barnlöshet med primär och säkerställ att båda kvinnorna i ett samkönat par ges rätt att genomgå fertilitetsbehandling och bära barn.
52. Satsa långsiktigt på familjecentralerna med en samordnare för hela länet.
53. Utöka det uppsökande hembesöksprogrammet via barnavårdscentralerna (BVC) för förstagångsföräldrar i socioekonomiskt utsatta områden.
54. Inför förbokade tider för enskilda pappasamtal i anslutning till fyramånadersbesöket på BVC.

Sveriges bästa kvinnoklinik och en moderniserad fertilitetsvård

Liberalerna vill bygga Sveriges bästa kvinnoklinik och förlossningsavdelning på Akademiska sjukhuset. Vi vill säkerställa en god arbetsmiljö, högklassig kvinnosjukvård och trygga förlossningar. Kvinnokliniken ska även stödja forskning om barns hälsa och sjukvårdsinsatser, eftersom tidiga investeringar ger utdelning under hela livet.

Renoverade förlossningsmiljöer för ökad trygghet

Att föda barn är en sårbar upplevelse och den fysiska miljön påverkar i hög grad förlossningsförloppet. Forskning visar att en trygg och hemlik miljö minskar stress och rädsla. I dag är många av förlossningssalarna på Akademiska sjukhuset slitna och präglas av en steril sjukhusmiljö. Liberalerna vill prioritera en renovering av dessa salar, med inspiration från andra regioner, för att skapa en trygg och harmonisk miljö med varma färger och bekväma möbler som stärker kvinnans egen förmåga.

Förlossningsvården hör hemma på sjukhuset

Den svenska förlossningsvården är i grunden god och säker. För att den ska förbli det måste resurserna prioriteras rätt. Förlossningar är medicinskt komplexa händelser som kräver omedelbar närhet till sjukhusets samlade resurser, såsom operationskapacitet och intensivvård. Socialstyrelsen avråder i sina riktlinjer uttryckligen från att införa barnmorskeledda enheter med hänvisning till bristande patientsäkerhet. Vi vill att satsningarna avbryts och att ansvaret för all förlossningsvård återförs till Sjukhusstyrelsen. Frigjorda medel ska i stället användas för att stärka den ordinarie förlossningsvården.

Samma barnmorska hela vägen

I stället för dyra organisatoriska experiment vill Liberalerna öka tryggheten genom att införa en kontinuitetsmodell i mödra- och förlossningsvården. Genom att samma barnmorska följer kvinnan genom graviditet, förlossning och eftervård minskar risken för missförstånd och tilliten stärks. Forskning visar att detta leder till färre komplikationer, såsom för tidig födsel. Modellen är dessutom särskilt värdefull för kvinnor med förlossningsrädsla och förbättrar arbetsmiljön för barnmorskorna.

Vetenskaplig prioritering och patientsäkerhet i fokus

I förslaget till nationell plan för "Graviditet, förlossning och tiden efter" så gör Socialstyrelsen bedömningen att barnmorskeledda förlossningskliniker inte bör ingå i förslaget till nationella planen eftersom det saknas kunskap och erfarenheter, framförallt när det gäller patientsäkerheten. Liberalerna anser att Region Uppsala ska följa Socialstyrelsens riktlinjer rörande hemförlossningar och barnmorskeledd enhet och istället prioritera indikatorerna som är högre prioriterade.

Stärkta familjecentraler och förebyggande hembesök

Barnmorskemottagningar ska fungera som det centrala navet för kvinnohälsa genom hela livet. För att nå alla familjer med rätt stöd krävs en välfungerande samverkan. Familjecentralerna är i dag viktiga mötesplatser, men det saknas en samordnad struktur för hela länet. Liberalerna vill se en långsiktig satsning med gemensamma mål och en länssamordnare på heltid.

Vi vill även införa ett uppsökande hembesöksprogram (likt "Rinkebymodellen") riktat till förstagångsföräldrar i socioekonomiskt utsatta områden, då detta är ett av de mest effektiva verktygen för att ge barn en trygg start i livet. Samtidigt vill vi utveckla arbetet med enskilda pappasamtal inom barnhälsovården, genom förbokade tider i anslutning till fyramånadersbesöket, för att tidigt identifiera behov av stöd och främja ett jämställt föräldraskap.

Rätten till familj: Utökat stöd vid ofrivillig barnlöshet

Att få bilda familj med vem man vill, och när man är redo, är i grunden en frihetsfråga. Samtidigt befinner sig Sverige i en situation med historiskt låga födelsetal. Reproduktionscentrum vid Akademiska sjukhuset bedriver vård och forskning i absolut världsklass, men begränsas av föråldrade och konservativa regelverk. Det märks bland annat på kontinenten, där fertilitetsvården kommit betydligt längre än i Sverige.

I dag är det vanligare att kvinnor över 40 år föder barn än kvinnor under 20 år. Ändå har regionen en absolut åldersgräns för IVF vid 40 år, och par som redan har ett barn nekas ofta hjälp helt. Liberalerna vill modernisera fertilitetsvården. Åldersgränserna måste höjas och individanpassas. Vi vill också likställa sekundär ofrivillig barnlöshet med primär, eftersom längtan efter ett syskon är lika legitim som längtan efter ett första barn och stödet måste omfatta båda.

Vidare måste vi säkerställa en jämställd vård. I dag finns hinder som försvårar för båda kvinnorna i en samkönad relation att delta fullt ut i fertilitetsprocessen. För Liberalerna är det självklart att regelverket uppdateras så att båda kvinnorna i ett samkönat par ges rätten att genomgå fertilitetsbehandling och bära barn.

En karriär i vården ska löna sig

Trygg, högkvalitativ vård förutsätter trygga medarbetare. Liberalernas personalpolitik utgår därför från ett enkelt men avgörande mål att Region Uppsala ska vara en arbetsplats där människor vill stanna, växa och känna stolthet. Liberalernas fokus är både villkor och verktyg för att ge varje medarbetare kraft att leverera bästa möjliga vård. När professionen får rätt förutsättningar minskar sjukskrivningarna, rekryteringen underlättas och patienterna möter kontinuitet och kvalitet.

I dag är löneutvecklingen alltför svag, särskilt inom kvinnodominerade vårdyrken. Liberalerna vill att vi regionalt ska ta ledartröjan för att införa tydliga karriärstegar. Det ska vara möjligt att göra en tydlig lönekarriär genom att ta mer ansvar, vidareutbilda sig och stanna kvar i professionen utan att behöva bli chef. Bara genom en vettig löneutveckling, fortbildning och en arbetsmiljö där man trivs kan vi bygga en vård som klarar sitt uppdrag på hemmaplan.

Kapacitetsbristen i Region Uppsala beror i grunden på att vi tappat förmågan att vara en attraktiv arbetsgivare. Konsekvensen blir att regionen tvingas skicka patienter kors och tvärs över landet för att få vård. För att vända utvecklingen måste regionen planera sin kapacitet bättre, vilket i klarspråk betyder att personalen måste vilja stanna kvar.

Trygg vård börjar med trygga medarbetare

55. Prioritera medarbetarna – tydliga karriärvägar med god löneutveckling, tid för återhämtning, friskvård och kompetensutveckling behöver utvecklas.
56. Inför ett systematiskt stöd och kompetensutveckling åt verksamhetschefer och första linjens chefer.

Valfrihet och professionell autonomi

Privata vårdgivare skapar möjligheter för vårdpersonal att välja arbetsgivare, vilket höjer kvaliteten genom konkurrens. Beslut ska tas så nära patienten som möjligt, vilket ger medarbetarna möjlighet att utveckla sitt arbete. Administrativ avlastning som vårdnära service och medicinska sekreterare behövs, liksom bättre användarvänlighet i IT-systemen för att minska misstag.

Starkt ledarskap och lokalt inflytande för arbetsglädje

Liberalerna vill att alla arbetsplatser inom hälso- och sjukvården ska erbjuda goda arbetsförhållanden, där medarbetarna känner arbetsglädje och stolthet. Verksamhetschefer och första linjens chefer ska få det stöd och den kompetensutveckling de behöver för att skapa en bra

arbetsmiljö. Både chef och medarbetare ska känna att den enhet man arbetar vid kan styra över sin arbetssituation.

Ett framtidssäkrat Akademiska – centrum för vård, forskning och innovation

57. Ta fram en långsiktig generalplan för Akademiska sjukhuset i samverkan med universitet, kommun och näringsliv.
58. Etablera ett innovationskluster för testbäddar och pilotprojekt inom medicinteknik och digital vård.
59. Stoppa kortsiktiga punktinsatser i Centralblocket och istället prioritera en sammanhållen strategi för sjukhusets förnyelse för att undvika dyra och ineffektiva överlappningar.

Strategisk samverkan för innovation i framkant

Akademiska sjukhuset är inte bara ett sjukhus; det är hjärtat i regionens life science-sektor och har en nyckelroll genom sin starka koppling till Uppsala universitet. För att möta morgondagens krav på högspecialiserad vård, forskning och innovation krävs en långsiktig och genomarbetad vision. Precis som Göteborg framgångsrikt driver utvecklingen genom "Sahlgrenska Life", behöver Region Uppsala en samlad helhetssyn. För att säkra vår position som ett ledande universitetssjukhus måste vi redan i planeringsstadiet kroka arm med akademien, kommunen och näringslivet.

Lärdomar från FAS: Från akut brandsläckning till strategisk planering

Vi måste dra rätt lärdomar av 2010-talets storsatsning "Framtidens Akademiska Sjukhus" (FAS). Ambitionen om ett halvt nytt sjukhus slutade i projekt som blev dyrare, mer komplicerade och tog längre tid än planerat. Den tänkta renoveringen av Centralblocket visade sig vara så tekniskt svår att regionen i dag i stället tvingas hantera akuta brister i byggnader som hus B9 och B12. Att i detta pressade läge fortsätta med kortsiktiga punktinsatser och enstaka förstudier, utan en övergripande plan för hela sjukhusområdet, riskerar att låsa fast oss i ineffektiva och kostsamma lösningar.

En långsiktig generalplan för ett sjukhus i världsklass

Det räcker inte att lappa och laga för att lösa platsbristen i enskilda hus – vi måste våga lyfta blicken. Oavsett om framtidens specialistvård placeras i Ultunaområdet eller i anslutning till dagens sjukhus, måste de strategiska besluten vila på en långsiktig generalplan. Utan en tydlig kompassriktning riskerar vi att förlora ett av Sveriges viktigaste universitetssjukhus. Med en genomtänkt och sammanhållen strategi säkrar vi i stället vård, utbildning och medicinsk innovation på högsta internationella nivå. Invånarna i Uppsala län förtjänar ett Akademiska i absolut världsklass.

Dagens forskning banar väg för morgondagens hälso- och sjukvård

60. Förbättra samverkan med forskningsmiljöer för att systematiskt motverka patientskador.
61. Stärk forskningen inom primärvården som en integrerad del i omställningen till nära vård.
62. Tillsätt en utredning för att säkerställa att andelen forskande läkare på Akademiska sjukhuset ökar under planperioden.
63. Inled en pilotverksamhet för ett centrum för hälsodata för att möjliggöra datauttag för forskning.
64. Ta fram en tydlig plan för hur Life science-strategin ska genomföras, där det finns avsatta pengar, mätbara mål och garanterad tid för vårdpersonalen att forska.

Forskning som banar väg för morgondagens vård

Region Uppsala har ett djupt rotat forskningsarv som Liberalerna vill värna och utveckla. All vård ska vila på vetenskap och beprövad erfarenhet. Akademiska sjukhuset utgör navet i ett unikt life science-kluster där gränserna mellan forskning, utbildning och klinisk vardag suddas ut. Genom att stärka samarbetet med Uppsala universitet och näringslivet säkrar vi att nya medicinska rön snabbt når patienterna. Särskilt fokus ska ligga på förebyggande arbete och rehabilitering inom folksjukdomar, samt på hur klinisk forskning kan användas proaktivt för att identifiera och eliminera risker för patientskador.

Stärkt forskning i primärvården och internationell samverkan

I takt med att vården flyttar närmare medborgarna måste även forskningen följa med. Liberalerna vill stärka forskningskapaciteten inom primärvården för att utveckla metoder som fungerar i patientens vardag. Samtidigt ska Region Uppsala vara en aktiv part i EU:s arbete med hälsodata. Genom att delta i internationella samarbeten stärker vi regionens innovationskraft och säkerställer att våra invånare får tillgång till de senaste behandlingsmetoderna.

Mer innovation med minskad administrativ börda

Innovation föds ofta ur medarbetarnas egna idéer på vårdgolvet. För att möjliggöra detta måste läkare och sjuksköterskor ges tid att vara kreativa. Liberalerna vill minska den administrativa bördan genom användarvänliga IT-system så att mer tid kan läggas på utvecklingsarbete. Genom satsningen Idékraft stödjer vi medarbetardrivna förändringar och skapar smidiga processer för samarbete mellan vården och innovativa företag. Det handlar om att ge professionen verktygen att förbättra sin egen arbetssituation och patienternas resultat.

Vänd trenden för forskande läkare

Andelen läkare med forskarutbildning har minskat oroväckande över tid. År 2005 hade 20 procent av läkarna en forskarutbildning; 2020 hade siffran sjunkit till 16 procent. Trots att en tredjedel av läkarkåren i dag forskar, uppger en majoritet att de vill göra det i större utsträckning men hindras av bristande tid i sina kombinationstjänster. Liberalerna ser detta som ett hot mot vårdens långsiktiga kvalitet. Vi vill utreda och genomföra åtgärder som gör det möjligt för fler specialister att kombinera kliniskt arbete med forskning på ett hållbart sätt.

Centrum för hälsodata och nationell life science-strategi

För att behålla vår ledande position krävs att vi gör hälsodata tillgänglig för forskning på ett säkert och effektivt sätt. Vi föreslår en pilotverksamhet för ett centrum för hälsodata där kvalitetssäkrade data kan användas för att fatta bättre beslut i både klinik och labb. Långsiktigt ska detta möjliggöra för varje patient att få individanpassade förslag på kliniska studier baserat på nationella register.

Regional kraftsamling för den nationella life science-strategin

Den nya gemensamma Life science-strategin för Stockholm och Uppsala är ett initiativ som i sak behövs för att möta den nationella strategins ambitioner för att stärka Sveriges position inom forskning, innovation och medicinsk utveckling. Samtidigt satsar länder som USA och Kina stort. Om Region Uppsala ska hänga med i konkurrensen måste vi agera nu och med mycket högre fart.

Liberalerna vill se en plan där det blir lika viktigt att hjälpa företag att växa och producera sina varor som att satsa på själva forskningen. I dag tar det för lång tid innan nya, livsviktiga behandlingar och tekniska lösningar når patienterna. Sjukvården har blivit en flaskhals. Både Akademiska sjukhuset och primärvården måste få rätt stöd för att kunna testa nya metoder. Det kräver framför allt att personalen får tid avsatt i sina scheman för forskning. Men detta förutsätter att vårdpersonalens scheman tillåter fredad tid för forskning, ett krav som professionen länge lyft. För att Region

Uppsala på allvar ska fungera som en motor i klustret måste vi även säkerställa en snabb och etisk tillgång till hälsodata samt riva de administrativa hinder som bromsar samverkan.

Teknisk utveckling för att rädda liv och personalens tid

65. Öka förutsättningarna att tillämpa artificiell intelligens i alla förvaltningar där det leder till förbättringar.
66. Modernisera IT-system och säkerställa att data är korrekt och uppdaterad i hela vårdkedjan.
67. Minska andelen dubbeldokumentation i olika IT-system med 50 % under 2027.
68. Samtliga regionråd och förvaltningschefer ska ha genomfört grundläggande AI-utbildning.
69. Fullfölj digitaliseringen av det samordnade högkostnadsskyddet så att även öppen hälso- och sjukvård samt sjukresor inkluderas.
70. Bredda införandet av tal-till-text-system i primärvården.
71. Integrera viktiga slutsatser från AI-kommissionens rapport.

AI som medicinskt paradigmskifte

Vi befinner oss i ett medicinskt paradigmskifte där AI går från att vara ett administrativt hjälpmedel till att bli en livräddande resurs. De allvarligaste vårdskadorna i Region Uppsala beror på missad, försenad eller felaktig diagnos. Samtidigt visar internationell forskning att avancerade AI-modeller numera kan överträffa mänskliga läkare i diagnostisk precision vid akut triage - de visar dessutom att människan tillsammans med AI presterar absolut bäst. Liberalerna vill utreda fler möjligheter att integrera AI som ett kliniskt beslutsstöd. Lokala pilotprojekt har redan visat potentialen med AI-baserad fallprevention på medicinska avdelningar, där antalet fallolyckor har reducerats till ett fåtal. Vi vill skala upp dessa lösningar för att öka patientsäkerheten och rädda liv.

Mer fungerande digitalisering

Digitalisering får aldrig vara ett självändamål, utan måste tjäna de mest sårbara. Under 2025 gick över 400 äldre och funktionsnedsatta miste om sin lagstadgade munhälsobedömning enbart för att regionens IT-system innehållit felaktiga kontaktuppgifter. Detta är oacceptabelt. Vi vill ha en genomgripande modernisering av IT-infrastrukturen där data är tillförlitlig och användarvänligheten hög. Genom att införa AI-drivna verktyg för automatisk journalföring och bredda tal-till-text till hela vårdkedjan, inte minst primärvården, kan vi halvera dubbeldokumentationen. Varje timme vi sparar i administration är en timme som återlämnas till patientmötet.

Ett bättre digitalt högkostnadsskydd

Regionen tar från och med 2027 ett steg i rätt riktning genom ett digitalt högkostnadsskydd för hjälpmedel. Liberalerna vill nu att arbetet fullföljs. Det samordnade högkostnadsskyddet är idag ofullständigt där endast de med störst administrativ förmåga får den hjälp de har rätt till. Vi vill se en total teknisk samkörning där kostnader för öppen hälso- och sjukvård, sjukresor och hjälpmedel sammanställs automatiskt. Ingen patient ska gå miste om sin rätt till frikort på grund av krånglig byråkrati.

Etiskt AI-ledarskap och kompetens

För att Region Uppsala ska leda utvecklingen krävs ett kompetent ledarskap. Vi vill integrera slutsatserna från den nationella AI-kommissionens rapport och ansluta regionen till den nationella AI-verkstan för offentlig sektor. Det kräver att beslutsfattare på högsta nivå har genomgått grundläggande AI-utbildning för att kunna styra utvecklingen på ett etiskt, säkert och effektivt sätt.

God kvalitet med ekonomi i balans

En god ekonomi är bara ett verktyg – målet är trygg och jämlik vård. Region Uppsala står inför en dubbel utmaning: kostnaderna ökar samtidigt som patienterna med rätta kräver en vård i absolut toppklass. Liberalerna accepterar inte att kvalitet ställs mot pengar och vi tror det är fullt möjligt att leverera både och. Pengarna ska gå till vårdens kärna som är mötet mellan patient och vårdpersonal. Med ett skarpt fokus på smartare inköp, minskad byråkrati och tydliga prioriteringar är det möjliggöra resurser som i dag binds upp i ineffektivitet. Liberalerna vill kombinera ansvarsfull hushållning med oförhandlingsbar kvalitet för en region där varje skattekrona ger maximal nytta och varje patient får den bästa möjliga vården.

Stärk intäkterna och sänk kostnaderna

72. Prioritera strategiska inköp för att uppnå betydande besparingar på upphandlingskostnader.
73. Mät kostnaderna för uteblivna vårdbesök och ta fram en plan för att minska kostnaderna.
74. Ta fram siffror på vårdköerna – både de som är inom vårdgarantin och de som har passerat tidsgränserna
75. Minska administrativa kostnader för förvaltningar som inte arbetar med vårdnära processer.
76. Sälj mer högspecialiserad vård till andra regioner och utlandet.
77. Ta fram en plan för förbättrad lokalanvändning samt halvering av lediga lokaler.
78. Stärk enheten mot välfärdsbrott för att värna valfrihet och hålla oseriösa aktörer borta.
79. Uppdatera finanspolicyn för att möjliggöra investeringar i försvars- och vapenindustrin.
80. Nära vård och hälsa ska följa förfrågningsunderlaget för LOV så att vårdcentraler kan anlita externa utförare för röntgen.

Strategiska inköp frigör miljoner till välfärden

En av regionens största kostnadsposter är upphandling av varor och tjänster, som uppgår till cirka 8,5 miljarder kronor per år. Liberalerna vill införa ett strategiskt arbetssätt för kategoristyrd upphandling, eftersom erfarenheter från andra offentliga aktörer visar att detta kan minska kostnaderna med minst tio procent per område. Vi vill avsätta resurser för att bygga upp en central funktion för kategoristyrning, ta fram ett gemensamt inköps- och avtalsregister samt säkerställa att varje förvaltning genomför återkommande spend-analyser. På så sätt kan Region Uppsala frigöra upp till 750 miljoner kronor på tre år.

Synliggör vårdköernas dolda kostnader

Valfrihet ska handla om individens makt att själv välja en annan utförare, inte om att regionen tvingar sjuka människor i exil för att den egna kön är för lång. Region Uppsala måste omedelbart ta kontroll över de dolda kostnaderna för påtvingade patientresor.

Systematisk uppföljning av uteblivna vårdbesök

Ett annat konkret problem är de uteblivna vårdbesöken som medför både förlorade patientavgifter och ökade administrativa kostnader för ombokningar och påminnelser. Trots detta saknas systematisk uppföljning av kostnaderna för uteblivna besök. Liberalerna vill därför att Region Uppsala börjar registrera bortfallen och sätta tydliga styrtal för mottagningarna med riktmärken.

Genom bättre digital ombokning, påminnelser och tillgänglighet kan regionen minska kostnaderna samtidigt som patienterna får bättre service.

Minskad administration utanför vårdnära processer

Skattepengar ska gå till patientmötet. Regionhuset ska vara ett stöd till kärnverksamheten, inte en växande kostnadspost. Liberalerna vill införa ett generellt effektiviseringskrav på de administrativa förvaltningar och enheter som inte arbetar med direkt vårdnära processer.

Ökade intäkter genom aktiv försäljning av högspecialiserad vård

För att öka regionens intäkter föreslår vi att Akademiska sjukhusets unika spetskompetens inom bland annat neurokirurgi, transplantationsvård och cancerbehandling i högre grad används för att sälja vård till andra regioner och utlandet. Vi vill att regionen sätter konkreta mål för vårdförsäljning, särskilt under perioder med lägre lokal belastning, och marknadsför sin högspecialiserade vård mer aktivt. Det stärker ekonomin och bidrar till att upprätthålla sjukhusets spetskompetens.

Full öppenhet om vårdskuldens omfattning och kostnader

Region Uppsala köper i dag vård när den egna kapaciteten inte räcker till – både för patienter som väntar inom vårdgarantins tidsgränser och för dem som har väntat längre än vad lagen tillåter. Patienter har rätt att söka annan vårdgivare genom Vårdgarantienheten, men långt ifrån alla känner till eller använder den möjligheten. I båda fallen handlar det om kostnader som måste synliggöras. När ekonomin är pressad måste vi kunna skilja verkliga effektiviseringar från nedskärningar som försämrar vården. Därför vill vi ha full öppenhet om vårdskulden både i antal väntande patienter och i faktiska kostnader.

Effektiv lokalanvändning halverar onödiga ytor

Lokalförsörjningen är ytterligare ett område där stora besparingar kan göras. Liberalerna föreslår att Fastighets- och servicenämnden får i uppdrag att ta fram en plan för att halvera andelen tomma eller ineffektivt utnyttjade lokaler till år 2029. Det kräver att regionen kartlägger beläggningsgraden i sina fastigheter och ser över hur man bättre kan samordna verksamheter, samutnyttja ytor och i vissa fall avyttra lokaler med låg nyttjandegrad. Samtidigt behöver underhållet bli mer systematiskt och förebyggande för att undvika dyra akuta åtgärder.

Krafttag mot välfärdsbrott och ekonomiskt läckage

Liberalerna vill ge enheten mot välfärdsbrottslighet ett tydligare mandat och utökade resurser. Enheten ska få ansvar att genomföra leverantörskontroller i nya upphandlingar, samordna granskningar av avgifts- och ersättningssystem samt utbilda personal i hur man upptäcker oegentligheter. Med ett förstärkt uppdrag kan regionen minska antalet felaktiga utbetalningar vilket sparar resurser.

Moderniserad finanspolicy för investeringar i försvarsindustrin

I dag har regionen finansiella placeringar på upp mot 9 miljarder kronor, men den nuvarande finanspolicyen stänger dörren för investeringar i försvars- och säkerhetsindustrin. Med tanke på det allvarliga säkerhetspolitiska läget i Europa anser Liberalerna att policyen måste moderniseras så att investeringar i försvarsindustrin möjliggörs. Det handlar om att använda regionens kapital på ett ansvarsfullt sätt som stödjer den fria världens säkerhet.

Kostnadseffektiv röntgen genom valfrihet i primärvården

Styrelsen för Nära vård och hälsa måste säkerställa att förfrågningsunderlaget för LOV vårdcentral efterlevs i praktiken. Vårdcentraler ska ges reell möjlighet och rätt att anlita externa, upphandlade

leverantörer för röntgendiagnostik när detta är mer kostnadseffektivt och tillgängligt för patienten än regionens egen regi.

Flytta vården närmare medborgarna

81. Fortsätta utveckla Lasarettet i Enköpings profil som rutinkirurgiskt centrum med större fokus på bassjukvården.
82. Öka takten i arbetet med att genomföra reformerna för Effektiv och nära vård, och belöna kontinuiteten i vården.
83. Ta fram ett förslag till Nära vård-index i samverkan med vårdaktörer, kommuner och patienter med målsättning att det ska vara fullt implementerat och publikt tillgängligt senast 2027.
84. Öka tillgängligheten och underlätta för fler att ge blod nära sin bostadsort.
85. Verkställ återflytten av den specialiserade palliativa vården till Palliativt centrum på Genetikvägen.

Demografiska utmaningar kräver ett skifte till nära vård

Region Uppsala står inför ett historiskt skifte i vårdbehovet. Fram till år 2029 beräknas antalet invånare över 80 år öka med hela 22 procent. Samtidigt visar prognoserna att besöken i primärvården förväntas öka med nästan 20 procent, medan behovet av traditionell slutenvård på sjukhus minskar med cirka 9 procent. För Liberalerna är slutsatsen att vi måste renodla sjukhusens roll till den mest högspecialiserade vården och kraftfullt flytta ut den vardagsnära vården närmare medborgarna.

Lasarettet i Enköping som nav för bassjukvård och rutinkirurgi

Lasarettet i Enköping ska utvecklas till ett starkt rutinkirurgiskt centrum. Genom att flytta fler planerade ingrepp och mer bassjukvård från Uppsala till Enköping avlastar vi Akademiska sjukhuset och kortar väntetiderna för hela regionen. Det är också avgörande att specialister från Akademiska, såsom barnläkare, regelbundet tjänstgör i Enköping för att säkra invånarnas tillgång till expertis på hemmaplan. Genom detta samarbete använder vi regionens samlade resurser där de gör störst nytta.

Jämlik specialistvård och kortare resvägar

Norduppland har idag länets längsta resvägar, vilket skapar en ojämlikhet som Liberalerna vill bygga bort. Avståndet till specialistvård får inte vara ett hinder för god hälsa. Vi prioriterar etableringen av fler decentraliserade specialistmottagningar, likt cancermottagningarna i Tierp och vid Gränby centrum. Detta sparar patienternas tid, minskar miljöbelastningen från sjukresor och säkerställer att specialistkompetens finns tillgänglig i hela regionen.

Avancerad hemsjukvård för ökad trygghet och minskade risker

För sköra och multisjuka äldre är sjukhusmiljön ofta förenad med risker för infektioner och förvirringstillstånd. Genom att bygga ut den avancerade hemsjukvården (ASIH) och de mobila närvårdsteamerna kan vi erbjuda sjukhusvård i patientens trygga hemmiljö. Detta är inte bara en kvalitetsvinst för vårdmottagare utan också en nödvändighet för att hantera den växande gruppen äldre utan att överstiga sjukhusets kapacitet.

Nära vård-index för ökad transparens och kvalitet

För att säkerställa att omställningen till nära vård faktiskt leder till förbättringar vill Liberalerna införa ett "Nära vård-index". Det ska vara ett öppet digitalt verktyg som visar resultat för tillgänglighet, kontinuitet och patientnöjdhet vid varje vårdcentral och närvårdsområde. Genom att

publicera jämförbara data ger vi invånarna reell makt att välja vårdgivare samtidigt som vi skapar ett drivmedel för ständiga kvalitetsförbättringar.

Innovation och digitalisering för Effektiv och nära vård 2030

Liberalerna vill intensifiera satsningen på reformen Effektiv och nära vård 2030. Det är avgörande att lyssna på medarbetarnas idéer och säkerställa att digitaliseringen implementeras med kraft. Digitala lösningar har en enorm potential att förbättra vården, men Region Uppsala har hittills varit för långsamma i genomförandet. Vi vill se en snabbare utrullning av verktyg som underlättar samarbetet mellan olika vårdgivare och som ger patienterna större kontroll över sin egen hälsa.

Bättre tillgänglighet för livsviktig blodgivning

Blodgivning är en samhällsbärande insats som räddar liv varje dag, men tillgången på blod är ofta begränsad och känslig för störningar. För att fler ska kunna ge blod måste det bli enklare och mer tillgängligt i hela regionen. Liberalerna vill därför att Region Uppsala etablerar fler fasta och mobila blodgivningsplatser. Genom att flytta ut verksamheten närmare medborgarnas bostadsorter och arbetsplatser stärker vi både den medicinska säkerheten och vår regionala beredskap.

Värdighet och rätt lokaler för den palliativa vården

Den specialiserade palliativa vården ska präglas av absolut trygghet och värdighet. Liberalerna vill att Palliativt centrum omedelbart får flytta tillbaka till sina ändamålsenliga lokaler på Genetikvägen. Att låta en av vårdens mest sårbara verksamheter stanna i provisoriska lokaler hotar både patientsäkerheten och personalförsörjningen.

Hållbar och konkurrenskraftig utveckling

Region Uppsala ska vara en plats där hållbarhet och konkurrenskraft går hand i hand. Genom att kombinera ett växande företagsklimat med satsningar på utbildning, besöksnäring och folkhälsa skapar vi tillväxt som inkluderar både stad och landsbygd. Det ska vara enkelt för entreprenörer att växa, för unga att hitta jobb och för alla invånare att ta del av natur och kultur, allt samtidigt som vi tryggar den kompetens som framtidens jobb kräver. Vår vision är en internationell och öppen region, präglad av livskvalitet, utveckling och mångfald. För att hela länet ska leva och hänga ihop bättre vill vi stärka regionens kärnor, undanröja hinder för utveckling och förbättra tillgängligheten för talanger och företag från hela världen.

Men utveckling kräver också motståndskraft. I en orolig omvärld måste Region Uppsala tillsammans med andra aktörer kraftigt stärka beredskapen. Energiförsörjning, livsmedelssäkerhet, skydd mot hot och robusta samhällsfunktioner ska vara självklara delar av det regionala utvecklingsarbetet. Liberalerna har ett helhetsgrepp: fler jobb, stärkt trygghet och skydd för klimatet. Region Uppsala ska vara en föregångare när världen förändras.

Hela regionen ska utvecklas

86. Stärk företagsklimatet och förutsättningarna för jobb och tillväxt genom att ta en aktiv roll i samverkan med länets kommuner.
87. Samarbeta med lokala aktörer för att stärka besöksnäringen.
88. Främja folkhälsa och barns rörelse genom ett fördjupat samarbete med kommuner och idrottsorganisationer.
89. Göra det lättare för unga att göra praktik i regionens verksamheter.

Företagsklimatet är grunden till vår välfärd

Liberalerna vill verka för en hållbar och konkurrenskraftig utveckling i hela länet. Ett starkt näringsliv är förutsättningen för att vi ska kunna finansiera vår gemensamma välfärd. Tyvärr visar aktuella mätningar att inte en enda kommun i regionen i dag har ett företagsklimat som företagen själva bedömer som bra. Det är ett allvarligt underbetyg som kräver politisk handling. Region Uppsala måste ta en mer aktiv roll för att vända denna trend. Det handlar om att främja samverkan, planera för framtida behov och skapa strukturer som gör det enklare för entreprenörer att växa och anställa. En regional utvecklingsstrategi ska vila på en stabil grund av teknikoptimism, valfrihet och en djup förståelse för näringslivets villkor.

Stärkt besöksnäring genom regional samverkan

Turismen är en arbetskraftsintensiv basnäring som skapar ingångsjobb för unga och nyanlända i hela länet. För att stärka besöksnäringens konkurrenskraft vill Liberalerna utreda möjligheterna med ett gemensamt regionalt destinationsbolag. Genom att samla resurser och arbeta strategiskt med marknadsföring av varumärket Uppland kan vi locka fler internationella besökare och ge lokala turistföretag mer likvärdiga förutsättningar oavsett kommunal tillhörighet. Samarbetet med kommuner och ideella föreningar ska även främja friluftslivet. Länets smultronställen ska vara tillgängliga för alla, vilket bidrar till en förbättrad folkhälsa.

Hållbar tillväxt genom utbildning och kompetens

Säkrad kompetensförsörjning är avgörande för regionens framtid. Det kräver en nära koppling mellan utbildningssystemet och arbetsmarknadens behov. Vi vill se ett starkt samarbete mellan Region Uppsala, universiteten och yrkeshögskolorna. Satsningar på folkhögskoleutbildningar och vuxenutbildning är centrala för att möjliggöra det livslånga lärandet och underlätta för människor att ställa om mitt i livet. Genom att erbjuda fler praktikplatser i regionens egna verksamheter bygger vi broar för unga in i yrkeslivet och säkrar vår egen framtida personalförsörjning.

Infrastruktur för tillväxt och säkerhet

För att Uppsala län ska vara en attraktiv plats att bo och verka i krävs en modern mix av transportslag som samverkar. Ett väl fungerande vägnät en absolut förutsättning för landsbygdens utveckling och näringslivets transporter. Liberalerna vill öka trafiksäkerhet på viktiga regionala pulsådror, med särskilt fokus på Väg 55 och Väg 288. Dessa vägar är livlinor för arbetspendlingen och avgörande för att förverkliga Nordupplands potential som ett framtida nav för försvarsindustri och grön teknik. Den gröna omställningen av transportsektorn ska drivas med teknikoptimism där vi genom investeringar i el- och laddinfrastruktur gör det enkelt för både företag och privatpersoner att välja fossilfria alternativ, oavsett om de reser med spårvagn, buss eller bil.

Bättre klimat och miljö

90. Säkerställ klimatsmarta transporter och stärk laddinfrastrukturen i hela länet.
91. Medfinansiera laddplatser för elfordon vid regionens fastigheter.
92. Utöka antalet solcellsanläggningar på regionens byggnader.
93. Miljö- och klimatsäkra byggprojekt och upphandlingar.
94. Minska energiförbrukningen genom smart styrning och effektivisering i fastigheter.
95. En teknikneutral definition av fossilfria kraftslag, som inkluderar kärnkraft, ska tillämpas vid samtliga energiupphandlingar.
96. Distans- och hybridmöten ska vara tillgängliga alternativ för att minska onödiga resor.
97. Etablera Region Uppsala som en testbädd för grön teknik i samarbete med akademi och näringsliv.

98. Inför skarpare kontroll vid inköp av produkter med farliga kemikalier där alternativ finns.

Regionen som pådrivande motor i klimatomställningen

Kampen för klimatet kräver både ledarskap och teknikoptimism. Region Uppsala ska vara drivande i miljöarbetet, både för att nå de regionala målen och för att minimera klimatavtrycket i den egna organisationen. För Liberalerna är klimatarbetet en integrerad del av regionens ansvar för framtida generationer och en förutsättning för en hållbar regional utveckling.

Fossilfri energi och utbyggd laddinfrastruktur

Tillgång till ren, fossilfri energi är avgörande för omställningen, särskilt inom transportsektorn. Vi betonar behovet av en stabil energimix där både förnybar energi och kärnkraft ingår för att säkra regionens behov. Regionen ska i samverkan med andra aktörer verka för förstärkt överföringskapacitet och bättre förutsättningar för lokal energiproduktion. Liberalerna vill genomföra en satsning på medfinansiering av laddplatser vid regionens egna fastigheter och parkeringar. Vidare ska regionens fastighetsbestånd utnyttjas mer effektivt för egenproducerad el genom en offensiv utbyggnad av solceller.

Teknikneutralitet och kärnkraft för en stabil energiförsörjning

För att nå klimatneutralitet krävs en realistisk och vetenskaplig syn på regionens energiförsörjning. Genom att uttryckligen inkludera kärnkraft vid sidan av vatten-, vind- och solkraft i våra upphandlingar, säkrar vi en stabil och kostnadseffektiv elförsörjning för våra sjukhus och verksamheter. Klimatpolitik i Region Uppsala ska handla om faktiska utsläppsminskningar och leveranssäkerhet och inte om att låsa fast organisationen vid märkningar som riskerar att driva upp kostnaderna på bekostnad av vårdens resurser.

Stärkt kontroll mot miljö- och hälsofarliga kemikalier

Trots högt ställda mål har regionens användning av de allra farligaste, cancerframkallande och hormonstörande kemikalierna (SVHC – ämnen som inger mycket stora betänkligheter) faktiskt ökat. Liberalerna vill se en striktare kontroll och kravställning i regionens upphandlingar. Vi vill utreda möjliga sätt att utforma inköpen som förhindrar att hälsofarliga produkter köps in när miljövänligare alternativ existerar. Patientsäkerhet och miljöansvar måste gå hand i hand.

Grön innovation genom testbäddar och digital transparens

Regionens fastigheter och logistikflöden ska fungera som testbäddar för grön teknik. Genom att öppna upp våra verksamheter för innovationer inom exempelvis elfordon, cirkulära materialflöden och smart ruttplanering kan vi påskynda omställningen i samarbete med universitet och näringsliv. Samtidigt måste vi ta ansvar för digitaliseringens baksida; användningen av AI och molntjänster ökar snabbt, och deras klimatavtryck ska redovisas öppet i regionens miljöredovisning. Genom att kombinera teknisk utveckling med resurseffektiva fastigheter och miljöcertifierade byggprojekt tar vi ansvar för helheten.

Kollektivtrafiken ska vara ett attraktivt alternativ för alla

99. Fullfölja spårvägsprojektet i sin helhet, i enlighet med ingångna avtal och statlig medfinansiering.
100. Utreda förutsättningarna för att införa en maxtaxa för reskassa.
101. Frysa biljettpriserna i kollektivtrafiken på nuvarande nivå för att kompensera resenärerna under byggfasen vid Uppsala C.
102. Gör kollektivtrafiken avgiftsfri för personer med rätt till färdtjänst.
103. Möjliggör påstigning vid samtliga dörrar på stadsbussarna.

104. Anpassa kommande spårvagnar och hållplatser för att möjliggöra medtagande av cykel ombord.
105. Revidera regelverket för reklam i kollektivtrafiken och slopa kravet på att hälften av utrymmet ska reserveras för offentlig verksamhet.
106. Förenkla biljettköp och trafikinformation för turister och utländska besökare.
107. Ställ krav på kommunerna att ta bort skadliga farthinder i busstrafiken, med möjlighet att använda vite och skyddsstopp av hänsyn till arbetsmiljön.

Fullfölj spårvägen för att säkra ekonomin och Fyrspårsavtalet

Nu när Fyrspåret är säkrat av regeringen måste Region Uppsala hålla ett högt tempo i genomförandet. Det innebär att spårvägsprojektet måste fullföljas i sin helhet, i enlighet med ingångna avtal. En halv spårväg vore ett logistiskt haveri. Att i detta skede försöka bryta ut delsträckor eller pausa kritiska länkar som Ultunabron är inte ett ekonomiskt alternativ, det är en väg mot rättsliga tvister, skadeståndskrav från entreprenörer och ett direkt brott mot Fyrspårsavtalets villkor. Genom att bygga hela systemet säkerställer vi de 3,1 miljarder kronor i statlig medfinansiering som projektet vilar på och undviker att Region Uppsala tvingas bära hela kostnaden för en stympad infrastruktur. Liberalerna prioriterar ordning och reda i ekonomin och bygger för framtidens kapacitetsbehov.

Frysta priser och ökad service under byggfasen

Under 2027 går Fyrspårsutbyggnaden in i en stökig fas, särskilt kring Uppsala C. För Liberalerna är det avgörande att resenärerna inte lämnas i sticket under byggnationerna. Vi vill frysa biljettpiserna på nuvarande nivå under 2027 och införa påstigning i samtliga bussdörrar. Detta är en nödvändig kompensation till de tusentals pendlare som navigerar genom byggkaoset och ett viktigt incitament för att invånarna inte ska välja bilen när kollektivtrafiken är som mest ansträngd. Det digitala och fysiska stödet vid Uppsala C måste förstärkas kraftigt, bland annat med fysiska kundvärdar, så att resenärerna enkelt hittar sina tillfälliga hållplatser.

Ökade reklamintäkter med reviderat regelverk för reklam

Kollektivtrafiken ska i första hand finansieras via skatter och biljettintäkter som bärs upp av ett ökat resande. Men vi måste också bli smartare på att hitta externa intäkter. I dag hämmas regionen av regelverk, exempelvis kravet på att hälften av reklamutrymmet ska reserveras för offentlig verksamhet. Liberalerna vill slopa dessa begränsningar och sälja mer reklamutrymme på bussar och vid väderskydd. Detta ökar intäkterna utan att vi behöver höja skatter eller biljettpreiser för pendlarna.

Ett modernt biljettsystem byggt på öppna standarder

Det nya biljettsystemet måste vara enkelt att använda för alla, oavsett om man är daglig pendlare, utländsk turist eller sällanresenär. Systemet ska bygga på öppna, etablerade standarder för att undvika dyra inlåsningseffekter hos leverantörer, och det ska vara smidigt att samverka med andra regionala lösningar. När ekonomin tillåter vill vi även utreda en maxtaxa för reskassa.

En trygg och tillgänglig resa för alla generationer

Kollektivtrafiken ska vara enkel, smidig och trygg. För att öka friheten för våra mest sårbara invånare vill vi göra den allmänna kollektivtrafiken avgiftsfri för personer med beviljad färdtjänst. Barn och ungdomar ska känna sig trygga när de reser till sina fritidsaktiviteter genom pålitliga byten och pedagogisk information. För att främja den gröna mobiliteten fullt ut vill vi även säkerställa att framtidens spårvagnar och hållplatser anpassas så att man enkelt kan ta med sig cykeln ombord.

Bättre arbetspendling över länsgränserna

Pendlarnas behov stannar inte vid administrativa region- och kommungränisar. Arbetspendlingen sker inte alltid längs de radiella stråken in mot Uppsala stad. Pendlare mellan andra orter behöver ett starkare och mer konkurrenskraftigt alternativ till bilen. Därför måste vi utreda möjligheten till fler direkta busslinjer mellan orter, utan omväg via Uppsala. Vi vill också se stärkta bussförbindelser rakt över länsgränserna där behovet av arbetspendling är stort. Själva resan måste styra planeringen, inte kartans linjer.

Framkomlighet framför farthinder

Ett välfungerande kollektivtrafiksystern kräver en trafikmiljö som prioriterar smidiga och säkra bussresor. Under de senaste åren har en omfattande utbyggnad av farthinder på många håll påverkat busstrafiken negativt. Ständiga inbromsningar och gupp är inte bara en arbetsmiljöbelastning för förare och en komfortrisk för resenärerna, utan leder även till ökade kostnader för fordonsslitage och reparationer. Liberalerna anser att Region Uppsala måste ställa högre krav på att vägmiljön utformas med respekt för kollektivtrafikens framkomlighet. Farthinder ska hållas till ett absolut minimum och endast användas där det är trafikfyllt motiverat utifrån en helhetsbedömning av säkerhet och framkomlighet. Vi vill se omförhandlade avtal med kommunerna som säkerställer att kollektivtrafikens behov väger tungt i den fysiska planeringen. När det offentliga rummet planeras måste målet vara en effektiv busstrafik som kan hålla tidtabellen.

Kultur som inspirerar och utvecklar

108. Värna den konstnärliga friheten. Kulturskarpes konstnärliga frihet ska stärkas.
109. Främja läns museets publika verksamheter för att stärka det kulturhistoriska arvet och integrera dem mer i den regionala turismen.
110. Gör regionens konst och kultur mer tillgänglig digitalt och för att integrera kulturupplevelser i vård och rehabilitering.
111. Skapa bättre förutsättningar för kulturarbetare och konstnärer att leva, bo och verka i regionen.
112. Säkerställ en långsiktigt hållbar ekonomi för Wiks slott.
113. Utveckla folkhögskolorna till kraftfulla centra för kunskap och utbildning.
114. Öka samarbetet mellan kulturlivet och turistnäringen.
115. Initiativ där kultur, sjukvård och akademi samverkar ska främjas.

Konstnärlig frihet och individuell bildning

För Liberalerna är kulturens oberoende en förutsättning för ett fritt och demokratiskt samhälle. Kulturen ska ha kraften att utmana, beröra och ifrågasätta. Regionens uppgift är att skapa förutsättningar, sätta ramar och fördela resurser, men det konstnärliga innehållet ska alltid stå fritt från politik och detaljstyrning.

Ekonomiskt ansvar för att rädda folkbildningen

Region Uppsalas folkhögskola utgör en central aktör för det livslånga lärandet och kompetensförsörjningen, inte minst genom etableringen av nya estetiska utbildningar. Samtidigt har verksamheten kring Wiks slott och folkhögskolan dragits med betydande underskott. För Liberalerna är en ekonomi i balans en förutsättning för att kunna bevara kulturarvet och utveckla folkbildningen.

Kultur som en del av vården och folkhälsan

Kultur har en positiv effekt på människors välmående. Pilotprojektet "Kultur och hälsa" där kultur- och naturupplevelser integreras som ett komplement till medicinsk rehabilitering har visat goda resultat. Liberalerna vill att detta framgångsrika arbete görs permanent. Genom att öka samarbetet mellan kulturlivet och hälso- och sjukvården kan vi erbjuda fler invånare verktyg för att stärka sin psykiska och fysiska hälsa, bryta ofrivillig ensamhet och öka livskvaliteten, inte minst för patienter inom psykiatri och äldreomsorgen.

Kulturen som motor för regional utveckling

Ett rikt och levande kulturliv är avgörande för regionens attraktionskraft. Kultur är en central motor inom besöks- och eventnäringen, och genom strategisk samverkan mellan kulturinstitutioner, kommuner och det framtida regionala destinationsbolaget kan vi öka antalet besökare. För att Uppsala län ska vara en kreativ region i framtiden måste vi också förbättra villkoren för de som skapar kulturen. Genom att säkra goda förutsättningar för fria kulturarbetare och konstnärer att leva och verka i hela länet, bidrar vi till både innovation, mångfald och hållbar tillväxt.

Beredskap för när det verkligen gäller

- 116. Satsa på Norduppland som en framtida nod för försvarsproduktion och säkerhetsteknisk innovation i den regionala utvecklingsstrategin.
- 117. Starta en preparandkurs för räddningstjänst och beredskap på Wiks folkhögskola.
- 118. Återuppta det pausade brandskyddsarbetet för regionens fastigheter och freda säkerhetskritiskt underhåll.

Försvarsproduktion som en ny tillväxtmotor i Norduppland

Det försämrade säkerhetspolitiska läget i Europa har kraftigt ökat behovet av försvarsmateriel, samtidigt som tillgången på tillförlitliga leverantörer är begränsad. Här har Norduppland en unik möjlighet. Med en stark industritradition, närhet till Arlanda, E4 och Gävle hamn, samt två regementen och Uppsala universitet runt knuten, finns optimala förutsättningar att etablera en modern försvarsindustri. Liberalerna vill att Region Uppsala ska lyfta fram Norduppland som en framtida nod för försvarsproduktion. Varje investering inom detta område skapar inte bara trygghet för den fria världen, utan genererar även lokala löner, underleverantörskontrakt och en växande efterfrågan på samhällsservice.

Livräddande sjukvårdsinsatser i osäkra miljöer

Erfarenheterna visar på livsfarliga konsekvenser som uppstår när civil sjukvård tvingas vänta i timmar på att polisen ska säkra ett område helt. Under denna väntetid riskerar svårt skadade patienter att förblöda. Liberalerna vill utreda möjligheten att införa TEMS-grupper (Tactical Emergency Medical Support). Genom specialutbildade team av läkare och ambulanssjuksköterskor, som utrustas för att verka integrerat med polisen, är det möjligt att säkerställa att livräddande åtgärder som att stoppa massiva blödningar och säkra luftvägar påbörjas omedelbart.

Säkrad rekrytering genom ny preparandutbildning på Wik

För att bygga ett robust totalförsvar måste vi också säkra personalförsörjningen. I dag har många utryckningsverksamheter svårt att rekrytera personal, trots att Myndigheten för civilt försvar uppmuntrar till att fler anställs i beredskapssektorn. För att möta det växande behovet inom räddningstjänst, ambulans och kustbevakning vill vi att Wiks folkhögskola startar en tvåterminers preparandkurs på heltid. Det breddar rekryteringsbasen och ger fler unga chansen att pröva en samhällsbärande karriär, i nära samarbete med den lokala räddningstjänst.

Så skiljer sig vår budget

Ämne	i mnkr
Satsning på tillgänglighet	
Accelererat kvalitets- och trygghetslyft	4,0
Utökad bassjukvård Lasarettet Enköping	15,0
Mobila närvårdsteam & äldre vårdsenheten	20,0
Upphandla enklare operationer	25,0
Sjukhusvård i hemmet	10,0
Satsning på barn och ungdomar	
BUP / NPF-utredning & behandling	25
Habilitering / autism-utredningar	15,0
Förebyggande hälsovård HVB-ungdomar	2,5
Stärkta Familjecentraler & Länssamordnare	1,0
Satsning på kvinnosjukvård	
Klimakterierådgivning på barnmorskemottagningar	5,0
En barnmorska per födande	10,0
Bristningsmottagning	5,0
Höj åldergränsen för IVF	10,0
Mensskydd på vårdcentraler	0,5
Satsning på psykiatri	
Fast vårdkontakt psykiatri	15,0
Utveckla LARO-mottagningen	5,0
NPF utredningar vuxna	10,0
Riktad suicidprevention för män	1,0
Satsning på medarbetare	
Satsa på kompetensutveckling & karriärvägar	9,0
Satsning på civilsamhället	
Stöd till kvinnojourer	3,0
Satsning på regional utveckling	
Satsa på turism - det ska vara enkelt att köpa en biljett	3,0
Besparingar	
Strategiska inköp	-160
Besparing dubbeldokumentation	-20
Besparing uteblivna vårdbesök	-14

Liberalerna Region Uppsala

Regionhuset
Storgatan 27
751 85 Uppsala

uppsala@liberalerna.se
018 - 10 34 80

Hemsida: uppsalalan.liberalerna.se
Facebook: LiberalernaUppsala
Instagram: @liberalernauppsala
Tiktok: @liberalernauppsala
Threads: @liberalernauppsala
Youtube: @liberalernauppsala
LinkedIn: Liberalerna Uppsala

